

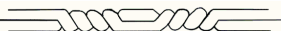
*Parohia, mediu de vindecare a creștinilor
prin harul lui Hristos*

Petru Ovidiu BĂGĂCIAN

Abstract: This study analyzes the parish as an environment for healing of Christians by uniting them with Jesus Christ and the communion with the sanctifying grace of the Holy Spirit. The primary role of this therapeutic act plays the Mystery of Holy Unction. We are talking about both bodily and spiritual healing, which is reflected in indissoluble relationship between Orthodoxy and orthopraxis. Finally, it is remembered the role of cleansing, healing and sanctifying grace of the Holy Spirit, which makes the parish – “local church” – especially a “spiritual hospital” (G. Metallinos).

Abstract. În acest studiu este analizată parohia ca mediu de vindecare a creștinilor prin unirea cu Iisus Hristos și împărtășirea cu harul sfinților al Duhului Sfânt. Rolul primordial al acestui act terapeutic îl are Taina Sfântului Maslu. Vorbim despre o vindecare deopotrivă trupească și sufletească, în care se concretizează relația indisolubilă dintre ortodoxie și ortopraxie. În final este reamintit rolul curățitor, vindecător și sfințitor al harului Duhului Sfânt, care face din parohie – „biserica locală” – mai ales un „spital duhovnicesc” (G. Metallinos).

Keywords: parish, grace, healing, Mysteries, Unction, pastoral.

Introducere

Într-o încercare de înnoire a înțelegerii parohiei în teologia de astăzi, mitropolitul Emilianos Timiadis scria despre dificultățile care au apărut în parcursul istoriei: „Schimbarea unei atitudini de obstinație nu a fost nici o dată ușoară. Acțiunile înnoitoare întâlnesc deseori o rezistență enormă. Deși din punct de vedere ecclesiologic o parohie face parte din Biserica universală a lui Hristos, totuși, ea este constituită dintr-o comunitate de oameni, bărbați și femei, care se luptă cu piedici și greșeli, și care se împotrivesc deseori să înainteze mai departe pe calea creștină și să se lase puși la încercare. Undeva pe traseu progresul a fost oprit, iar parohia ne apare ca fiind statică și alcătuită din parohieni egoiști”¹. Într-adevăr, acest egoism care, din nefericire, tinde să predomină în societatea (post)modernă a consumerismului, are grave repercusiuni atât la nivel individual, cât și comunitar. Este principalul motiv care ne determină să reanalizăm funcția parohiei ca „celulă” primară a Bisericii, sau, altfel spus, ca mediu în care se realizează unirea concretă cu Mântuitorul nostru Iisus Hristos și împărtășirea cu harul sfinților al Duhului Sfânt.

În studiul de față dorim să evidențiem rolul parohiei de mediu terapeutic, deopotrivă pentru bolile trupești și sufletești, aspect fundamental ce demonstrează încă o dată dimensiunea universală a misiunii creștine. De ce aceasta? Fiindcă nu există om care, în cursul existenței sale, să nu fi avut de-a face cu boala. Aceasta este inevitabil legată de condiția umană. Nici un organism nu este perfect sănătos. Sănătatea nu este altceva decât un echilibru provizoriu între forțele vieții și alte forțe care i se opun, cele dintâi neavând decât o fragilă supremație. Chiar atunci când ne credem deplin sănătoși, boala se află deja în noi și va fi de ajuns să slăbească unul sau altul dintre mijloacele

¹ Mitropolit Emilianos Timiadis, *Preot, parohie, înnoire. Noțiuni și orientări pentru teologia și practica pastorală*, trad. Paul Brusanowski, București, Edit. Sophia, 2001, p. 5.

noastre de apărare pentru ca ea să apară, într-o formă sau alta²². Lucrarea mântuitoare a lui Iisus Hristos a vizat tocmai să restaureze relația adecvată dintre Dumnezeu și om, iar prin intermediul acestuia din urmă cu întreaga creație – o relație pe care păcatul, boala și moartea o mutilaseră. La rândul lor, încă de la începutul Bisericii, „urmând cu credincioșie exemplul dat de Hristos, de Apostoli și sfinții Săi, întotdeauna creștinii și-au desfășurat eforturile pentru a-i îngriji și a-i vindeca pe oamenii bolnavi, recurgând fie la terapeutici specific religioase, fie la medicina profană, căreia însă ei i-au dat un sens nou, duhovnicesc²³”.

Printre aceste „terapeutici specific religioase” un rol primordial îl ocupă în cadrul Bisericii Ortodoxe Taina Sfântului Maslu.

Parohia și Sfântul Maslu

Ca și în cazul celorlalte Taine ale Bisericii, legătura dintre aspectul teoretic și cel practic, între partea văzută și cea nevăzută a Maslului este indisolubilă. În această Taină un rol primordial îl au preoții, iar pentru ca lucrarea lor să fie eficace, este necesară o curățire a lor din punct de vedere duhovnicesc. Pe de altă parte, Hristos Însuși este „Doctorul sufletelor și al trupurilor”, iar săvârșitorul văzut al Tainei doar o iconă a Lui. Vindecarea survine ca un efect al harului divin necreat, nu al capacităților umane – fie el oricât de „desăvârșit” – ale preotului.

Epistola Sfântului Iacov (capitolul 5) atestă dimensiunea eclesială a Maslului: atunci când este cineva bolnav, toți prezbiterii trebuie să vină la el. Altfel spus, întreaga Biserică trebuie să se adune în jurul celui aflat în suferință (numărul șapte, decisiv pentru ritualul

²² Jean-Claude Larchet, *Teologia bolii*, trad. Vasile Mihoc, Sibiu, Editura Oastea Domnului, 1997, p. 7.

²³ *Ibidem*, p. 86.

și semnificația Tainei Maslului, exprimă chiar deplinătatea): „ungerea bolnavilor, săvârșită în biserică (atunci când este posibil) și de către Biserică (cu participarea atât a clericilor cât și a credincioșilor care exprimă prezența Bisericii), țintește tocmai reintegrarea bolnavului în comunitate (în Biserică). Fie este adus bolnavul la biserică, fie Biserica merge acolo unde este bolnavul. În orice caz, Biserica, în calitatea ei de comunitate, stă alături de bolnav atunci când acesta se află în suferință, reintegrându-l în trupul lui Hristos. Acesta este unul din motivele pentru care slujba este atât de lungă – odinioară dura o săptămână, iar acum durează câteva ore. Slujba *străbate prin izolare* (s.n.), căci Hristos și Biserica stau alături de bolnav în acest moment critic al vieții sale – pe care fiecare om va trebui să-l înfrunte într-o bună zi!”⁴.

Aici accentul este pus pe co-slujirea preoților cu laicii: într-adevăr, Paul Meyendorff avea dreptate atunci când vorbea despre slujirea comunitară eclezială, „cu participarea atât a clericilor cât și a credincioșilor care exprimă prezența Bisericii”. Întregul trup suferă atunci când unul dintre mădulele sale se îmbolnăvește și suferă (I Cor. 12, 26). De aici și co-responsabilitatea întregului corp eclezial – clerici și laici deopotrivă.

Semnificația profundă a rugăciunii „Tatăl nostru” este aceea că, alături de simbolul Bisericii ca Trup al lui Hristos, Noul Testament a impus imaginea Bisericii ca o familie. În Taina Maslului ceea ce rămâne demn de interes pentru noi este prezența comunității alături de cel bolnav un timp cât mai îndelungat. Este o realitate că omul contemporan evită „să dea ochii” cu suferința. Azilele sunt din ce în ce mai pline de oameni bătrâni și suferinzi, priviți ca un „balast” chiar și de către cei mai apropiați din familie, cu atât mai mult de către ceilalți membrii ai parohiei. De aici revine și responsabilitatea preotului de a le a reaminti credincioșilor responsabilitatea lor ca „mădule ale

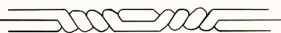
⁴ Paul Meyendorff, *Taina Sfântului Maslu*, trad. Cezar Login, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2011, p. 75.

Trupului lui Hristos” – Biserica față de toți ceilalți și mai ales față de cei bolnavi.

Aspectul comunitar al Tainei Maslului este decisiv în înțelegerea naturii sale autentic sacramentalo-ecezială. Faptul acesta transpare din chiar rânduiala Tainei⁵. Importantă la Taina Sfântului Maslu nu este atât tămăduirea prin ungere cu untdelemn de bolile trupești (aspectul fizic), cât reintegrarea celui aflat în suferință în comunitatea membrilor Trupului lui Hristos, cu regăsirea plinătății sfințitoare (aspectul duhovnicesc). Pe de o parte, „prin această Taină, Biserica ajută pe credincioși să se comporte ca membri ai Trupului Domnului și în situația de bolnavi. Din Hristos cel răstignit primitorii Tainei iau puterea să-și poarte și ei crucea suferințelor lor trupești cu răbdarea ușurată de bucuria învierii lui Hristos care îi va învia și pe ei. Răbdarea bărbătească susținută de nădejdea învierii mobilizează forțele trupului care, ajutate de harul de sus, pot să aducă sănătatea, sau dacă voia lui Dumnezeu este alta, îi dau bolnavului liniște și împăcare în fața obștescului sfârșit”. Pe de altă parte, aceasta evidențiază aspectul ecezial comunitar al acestei Taine. Astfel este depășită concepția romano-catolică despre Maslu ca *extrema unctio*, căci simultan cu recunoașterea Bisericii ca o comunitate eshatologică ce are puterea care triumfă asupra morții trebuie afirmată și ungerea ecezială ca pârtașia Bisericii la suferința creștinilor bolnavi⁶.

⁵ Dumitru Gh. Radu, *Caracterul ecleziologic al Sfintelor Taine și problema comuniunii*, în „Ortodoxia”, nr. 1-2 (1978), p. 308: „Taina este săvârșită de șapte preoți după numărul darurilor Duhului, rânduiala Tainei cuprinzând, de altfel, șapte Evanghelii și rugăciuni pentru tămăduirea celui bolnav, pentru iertarea păcatelor și mântuirea lui. De față se află o asistență împreună-rugătoare de credincioși cu preoții, miniștrii Tainei”.

⁶ *Ibidem*, p. 307.

Vindecare și sfințire în Sfintele Taine

Întreaga realitate eclezială exprimă plenitudinea vieții mântuitoare a lui Iisus Hristos. Această idee constituie punctul central al studiului Părintelui Profesor Ioan Ică, „Modurile prezenței personale a lui Iisus Hristos și ale comuniunii cu El în Sf. Liturghie și Spiritualitatea ortodoxă”⁷, în care sunt depășite extremele obiectiv-subiectiv, sacramental-ascetic și comunitar-individual prin afirmarea categorică a diverselor moduri de prezență (și împărtășire) a lui Hristos în Biserică: pe lângă cel euharistic-sacramental, la Liturghie se mai enumeră și în locașul bisericesc, în icoane, în cuvânt (predică și lecturile biblice), rugăciuni și cântări, totul susținut și valorificat printr-o susținută lucrare ascetică și filocalică (*metanoia*) de purificare și urcuș duhovnicesc neîncetat. Astfel are loc o împărtășire tainic-sacramentală și duhovnicească cu Hristos care este în același timp și o împărtășire eshatologică de Hristos, o anticipare (arvună) a comuniunii depline și fără sfârșit cu El în Împărăția ce va să vină⁸.

Biserica se constituie ca Trup al lui Hristos cu multe mădulare ce țin de același Cap și care vizează în întregime viața Acestuia, ca o comunitate sobornicească și sacramentală plină de Duhul lui Hristos, în și prin Sfintele Taine (și în special în și prin Sfânta Euharistie). Prin urmare, „Tainele sunt împărtășiri ecleziale de viață dumnezeiască din Hristos, celor ce se încorporează prin ele în Hristos sau odată încorporați în El ca mădulare ale Trupului Său, Biserica, cred în Hristos”⁹. Procesul este dublu: Hristos sălășluiește în noi

⁷ Ioan Ică, *Modurile prezenței personale a lui Iisus Hristos și ale comuniunii cu El în Sf. Liturghie și Spiritualitatea ortodoxa, în Persoană și Comuniune*. Prinos de cinstire Pr. Prof. Acad. Dumitru Stăniloae (1903-1993), Sibiu, Editura Arhiepiscopiei ortodoxe, 1993, pp. 335-358.

⁸ Vezi *Ibidem*, p. 355.

⁹ Dumitru Gh. Radu, *Caracterul ecleziologic al Sfintelor Taine și problema comuniunii*, în „Ortodoxia”, nr. 1-2 (1978), p. 18-19. Și iarăși: „Toate Tainele sunt relații personale cu Hristos în Biserică și o continuă și multiplă dăruire a

prin harul împărtășit de Duhul Sfânt în Sfintele Taine ale Bisericii, ia chip (formă) în noi, iar noi ne configurăm după chipul lui Hristos, ajutați de Același Duh Sfânt. În cel mai deplin sens al cuvântului comuniunea omului cu Dumnezeu și actele prin care are loc această comuniune reprezintă o taină. Nu întâmplător Biserica și-a (auto) definit Tainele sale ca ținând de „simbol” – un termen care unește două realități „numai aparent despărțite: o realitate vie care participă la o altă realitate vie sau unită cu ea care îi este celei dintâi absolut necesară pentru existență și desăvârșire”¹⁰. Prelungirea Tainei lui Hristos, întemeiată pe baza tuturor actelor Înrupării, începând de la Bunavestire și până la Înălțare, în comunitatea eclezială face ca Biserica însăși să fie o taină, un sacrament¹¹.

Lucrarea taumaturgică a Bisericii nu se epuizează în Taina Maslului – deși, nu este mai puțin adevărat, această taină este în special coroborată cu vindecarea trupească și sufletească a credincioșilor. Toate lucrările Bisericii – Taine și ierurgii – conferă harul sfințitor și vindecător, ajutându-l pe credincios să înainteze pe calea mântuirii (epectază).

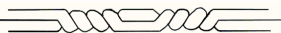
După cum s-a văzut, imaginea Bisericii ca Trup al lui Hristos, în care credincioșii sunt mădulare, implică în mod absolut necesar și cerința ca, în cazul în care un mădular se îmbolnăvește, celelalte să încerce să-l vindece sau, dacă nu este posibil, măcar să fie alături de el în vremurile grele. Astfel, Biserica este prin excelență mediu vindecării. Toate Tainele sale posedă o trăsătură taumaturgică (Paul Meyendorff insistând în special pe Tainele de inițiere: Botez, Mirungere și Euharistie)¹². Mai mult chiar, fiecare aspect al vieții

lui Hristos în Duhul Bisericii, luată ca întreg, ca trup al Său, cu multe mădulare, și fiecărui mădular în parte care participă la viața lui Hristos în Biserică și se împărtășește cu unele sau cu mai multe din Tainele Bisericii”. *Ibidem*, p. 21.

¹⁰ *Ibidem*, p. 25.

¹¹ *Ibidem*, p. 63.

¹² P. Meyendorff, *op. cit.*, p. 30: „Orice rânduială sacramentală face referire la vindecare”.

Bisericii și al vieții membrilor săi implică un element tămăduitor. Viața liturgică, exprimată în Taine (o poziție specială în acest sens ocupând, bineînțeles, Taina Sfântului Maslu, n.n.), în ciclurile zilnic, săptămânal și anual de rugăciune, dar și rugăciunile individuale ale fiecărui creștin, sun părți ale misiunii tămăduitoare a Bisericii. Și aceasta datorită faptului că vindecarea se găsește în chiar centrul misiunii Bisericii de a vesti Evanghelia”¹³.

Sfânta Euharistie sau „frângerea pâinii”

Influența Sfinților Apostoli în secolul întâi care le poartă de altfel și numele, s-a resimțit pretutindeni în spațiul creștin; Sfinții Apostoli și mai apoi Părinții apostolici au înțeles Sfintele Taine (chiar dacă acest termen dogmatic de taină avea să fie adoptat mult mai târziu în Biserică, cca. sec. al XI-lea) ca șapte mlădițe vii prin care omul intră în legătură de viață cu butucul viei, cu Mântuitorul Hristos, „*fără de care nu putem face nimic*” (Ioan 15, 17); ca șapte raze și revărsări de lumină prin care primim darurile Duhului Sfânt (Isaia 11, 2-3); ca șapte izvoare din care curge „*apa vieții*” a harului dumnezeiesc în sufletele noastre (Ioan 4, 10-14). „*Didahia*” denumește Sfintele Taine ca semne ale adevărului, ele deschizând omului cerul. Însemnătatea deosebită a Sfintelor Taine este tot una cu însemnătatea harului dumnezeiesc. Folosul Sfintelor Taine este tot una cu folosul pe care-l avem din pricina harului. „*Prin har suntem mântuiți*” scrie Sfântul Apostol Pavel (Efeseni 2, 5-8). Harul întărește firea omului spre bine și-i dă sănătate sufletească, îi dă putere, să facă binele și să învingă răul. Fără ajutorul harului vedem binele, dar facem răul (Romani 7).

Importanța și valoarea Sfintelor Taine în general și al Spovedaniei și Euharistiei în special sunt comparabile în viața

¹³ *Ibidem*, p. 34.

organică cu sângele ce pulsează în vinele fiecăruia dintre noi, sânge care ne face vii și capabili de rod. Importanța și valoarea lor nu se poate dezvălui însă, în mod deplin, prin mijlocirea cuvintelor, ci numai prin trăirea nemijlocită și practicarea permanentă a lor, prin împărtășirea cu puterea transfiguratoare a harului divin ce se revarsă din ele și aceasta în strânsa comuniune a credinței, a nădejzii și a dragostei cu celelalte mlădițe ale trupului tainic al Mântuitorului.

Mântuitorul nu instituie nu numai *taina Sfintei Euharistii* – fundamentul liturghiei creștine – ci și celelalte taine de căpetenie ale vieții creștine: botezul („...mergând, învățați toate neamurile, botezându-le...” Matei 28, 19), preoția și pocăința (Matei 28, 18; Ioan 20, 20-23: „Luați Duh Sfânt; căroră veți ierta păcatele se vor ierta și căroră le veți ține, ținute vor fi”). Unele forme secundare ale cultului provin de la Mântuitorul, Care le-a practicat și le-a recomandat ucenicilor: binecuvântarea poporului prin ridicarea și punerea mâinilor, binecuvântarea copiilor, cântarea de imne ș.a.¹⁴. Dacă Sfântul Botez este „*poarta*” de intrare a creștinilor în Biserică și taina care unește pe toți în Trupul lui Hristos, Sfânta Euharistie este „*hrana*” acestui Trup tainic, este „*doctoria nemuririi*”¹⁵.

După ce la Cincizecime Biserică ia ființă ca instituție teandrică, cel dintâi act teandric pe care îl trăiește este săvârșirea primei Euharistii de către Apostoli și împărtășirea lor și a primilor creștini cu Trupul și Sângele Domnului. În Sfânta Euharistie se realizează unirea tuturor credincioșilor cu Hristos, dar și unirea între toți membrii Bisericii. Sfântul Ioan Hrisostom învață că toți aceia care se împărtășesc cu Hristos devin un singur trup, pentru că toți se unesc cu Hristos și toți sunt părtași lui Hristos în egală măsură¹⁶.

¹⁴ Pr. Prof. Ene Braniște, *Liturgica specială*, București, Editura Lumea Credinței, ediția a IV-a, 2005, p. 14.

¹⁵ Doctorand Leon Gh. Arion, *Unitatea și universalitatea Bisericii după Epistolele pauline*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, anul XIX, nr. 1-2, ianuarie-februarie, București, 1967, p. 53.

¹⁶ Pr. Drd. Alexandru Tudor, *Viața sacramentală a Bisericii în Faptele*

Referindu-se la aspectul comunitar al Sfintei Euharistii, Sfântul Luca amintește de câteva ori despre frângerea pâinii. Despre comunitatea creștină din ziua Cincizecimii (Fapte 2, 46-47), despre Sfântul Pavel care ajunsese în Troa, în cea de a treia călătorie misionară (Fapte 20, 7-11), tot despre Sfântul Pavel care înainte de a coborî din corabie pentru a debarca pe insula Malta, îndeamnă pe toți viețuitorii să mănânce și totodată încurajându-i că nici unul dintre ei nu va pieri (Fapte 27, 33-38)¹⁷.

Din vechime avem mărturii că laicii primeau Sfânta Împărtășanie numai din mâna sfințiților slujitori. Pentru că Sfânta Euharistie este o taină sfântă, atunci e de la sine înțeles că nu poate fi săvârșită decât de episcopi sau de preoți, deoarece numai ei sunt „*administratorii tainelor*” (I Corinteni 4, 1; Efeseni 4, 11; I Corinteni 12, 28-30). Nici nu ne putem închipui posibilitatea de a împărtăși altcineva decât preoții această sfântă taină, câtă vreme este vorba de prefacerea pâinii și a vinului în Trupul și Sângele Mântuitorului, pentru iertarea păcatelor și de o jertfă atât de înfricoșată¹⁸.

Împărtășirea este „*piscul cel mai înalt al vieții duhovnicești*”¹⁹, de aceea, se pot împărtăși numai credincioșii pregătiți și vrednici de a primi Trupul și Sângele Domnului, verificați ca atare de către duhovnic, prin spovedanie (I Cor. 11, 28-29). Se pare că primii creștini se împărtășeau zilnic (Fapte 2, 42, 46). Mai târziu, răcindu-se zelul creștinilor, dar și crescând respectul lor pentru Sfânta Împărtășanie, numărul celor ce se apropiau de Sfântul Trup și Sânge a început să se micșoreze treptat și împărtășirea lor s-a făcut din ce în ce mai rar²⁰.

În concluzie se poate afirma că în Biserica primară, toți creștinii,

Apostolilor, în „Studii Teologice”, seria a II-a, anul XXXII, nr. 1-2, ianuarie-februarie, București, 1980, p. 201.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ Pr. Ion Cârciuleanu, *Adevăruri creștine*, Iasi, Editura Pim, 2003, p. 178.

¹⁹ Pr. Florin Botezan, *Spre tămăduirea sufletului și a trupului*, disponibil la adresa de web <http://www.derwent.ro/resurse/liturgia/index-D-42.html>.

²⁰ Pr. Prof. Ene Braniște, *op. cit.*, p. 321.

fără deosebire, petreceau neconținut într-un cuget în „frângerea pâinii”, (Fapte 2, 42) sau, cum se spune ceva mai departe: „Și frângând pâinea în casă, luau împreună hrana întru bucuria și curăția inimii” (Fapte 2, 46); adică se împărtășeau cu „pâinea și vinul euharistic”. Sfânta Euharistie a fost și este actul divin care face din cei mulți un singur trup și un singur suflet, iar primii creștini au înțeles în chip desăvârșit și au trăit cu intensitate acest mare adevăr²¹.

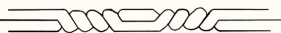
Parohia și ortopraxia

În textul de la Iacov (2, 26) se subliniază interdependența celor doi termeni: credința fără fapte este moartă, în sensul în care credința se exprimă prin fapte. Altfel spus, ortopraxia înseamnă viețuirea adecvată, aplicarea corectă în practică a unei învățături de credință autentic ortodoxe. Dreapta mărturisire și preamărire a lui Dumnezeu necesită și slujirea aproapelui și a lumii, căci faptele întăresc credința omului, o argumentează și-i descoperă finalitatea. De aceea Judecata de Apoi va viza deopotrivă credința și faptele omului.

Cunoașterea adevărului dumnezeiesc este cunoașterea vieții celei adevărate. Adevărul credinței creștine este adevărul comuniunii personale și al vieții adevărate. În felul acesta, credința, care începe de la recunoașterea datelor istorice ale descoperirii lui Dumnezeu, duce la experiența duhovnicească a prezenței Lui. Înțelegem acum nu doar că în legătura omului cu Dumnezeu e necesară credința, ci și faptul că aceasta din urmă creează o nouă formă de cunoaștere – o cunoaștere ce depășește dimensiunea intelectuală și se dezvoltă la nivelul libertății Duhului ca o comuniune existențială.

Credința fără fapte este moartă, în sensul în care credința se exprimă prin fapte (vezi Iacov 2, 26). Faptele exprimă credința, în timp ce credința adevăratește faptele. Trebuie respinse deopotrivă

²¹ Pr. Drd. Alexandru Tudor, *art. cit.*, pp. 203-204.

opiniile care socotesc că mântuirea poate surveni și fără împlinirea poruncilor, exclusiv din credință, la fel cum trebuie respinsă și ideea că faptele în sine sunt garanția accederii la Împărăția lui Dumnezeu, ca o plată datorată. Este adevărat că mântuirea sau pierderea omului depind de credința sau necredința acestuia în Hristos, care l-a răscumpărat și îndreptat pe om prin întrupare, viață de jertfă, moarte pe cruce, înviere și înălțare. Pe de altă parte, faptele bune nu trebuie neglijate; ele nu reprezintă mijloace de răscumpărare a mântuirii, ci expresia firească a credinței. Nu este cu putință a crede în Dumnezeu și în același timp a-ți urî sau a-ți neglija aproapele; măsura iubirii aproapelui, după modelul lui Dumnezeu, Care Își iubește toate făpturile, arată și măsura credinței. În fine, nu trebuie uitat că nu faptele în sine sunt meritorii. Dumnezeu nu cere omului doar fapte, ci și intenții generoase și bunăvoință; faptele omenеști sunt apreciate de El în funcție de intenția și scopul omului²².

Mitr. Timiadis sublinia următorul aspect: „Activitatea pastorală nu are ca principal obiect acele suflete care sunt schimbate de către lume, ci pe acelea care nu sunt capabile să schimbe lumea”. Ele sunt vindecate, și apoi sunt și capabile să vindece alte suflete. Aflăte într-o relație de pace și de reconciliere cu Dumnezeu, ele pot să-i pacifice și să-i reconcilieze și pe alții cu Dumnezeu. De la comuniunea lor cu Sfântul Duh ei primesc înțelepciunea și luciditatea de a vedea nu doar greșelile și erorile din jurul lor, ci, de asemenea, și nenumăratele binecuvântări și posibilități pentru dragoste și prietenie. Ele nu sunt atrase de soluții filozofice, nici nu sunt dornice să introducă schimbări conceptuale, revoluționare sau exterioare. Ele știu că întreaga dramă umană se petrece în noi înșine. Ele știu că nu este suficient să atingi răul cu superficialitate, ci că împotriva acestuia trebuie dusă o bătălie serioasă, pentru a-l curăța și vindeca. Au învățat din parohie că

²² A se vedea mai ales Georgios I. Mantzaridis, *Morala creștină II: Omul și Dumnezeu; Omul și semenul; Poziționări și perspective existențiale și bioetice*, trad. Cornel Constantin Coman, București, Edit. Bizantină, 2006, pp. 153-162.

puterea lor nu constă în simple citiri necalificate din Biblie, sau în studiu teoretic în grup; ci că izvorul puterii lor și a zelului lor pentru evanghelizare se află în Euharistie, cu care își identifică întreaga lor ființă. Ori de câte ori apare nevoia de comuniune-frățietate, aceasta nu se datorează unei simple dorințe lumești de apropiere socială. Comuniunea constituie un element extrem de necesar în natura fiecărei parohii, căci ea ne ține uniți organic și în interdependență. Este Trupul viu al lui Hristos care se simte solidar, în care fiecare membru își asumă datoria de a construi întregul, grija pentru siguranța, starea bună și dezvoltarea normală a celorlalți. Solidaritatea nu ar trebui să fie văzută atât în termenii asistenței materiale asigurată de Biserică, ci într-o compasiune adâncă și mutuală pentru fiecare membru al Bisericii, ca să fie adus cât mai aproape de Hristos. Viața este plină de capcane, calea vieții este plină de curse, iar călătoria devine cu mult mai grea fără compania altor călători sau co-luptători. Prezența acestora aduce bucurie, încurajare, perseverență, călătoria devenind mult mai stimulativă²³.

Mântuitorului Iisus Hristos a atenționat că cei ce Îi urmează vor fi cunoscuți după roadele lor; a merge pe „calea lui Hristos” ca și creștin înseamnă a fi un exemplu de abnegație și slujire; faptele creștinilor sunt cele care depun cel mai mult mărturie despre Hristos și misiunea Lui transmisă tuturor creștinilor, deopotrivă clerici și laici. În actualul context socio-istoric globalizat și globalizant, ortodocșii sunt chemați să arate „comoara” lor – *ortodoxia* unită cu *ortopraxia* – la nivelul cel mai concret al existenței lor, exprimat la nivel eclezial de parohie. A fi aproape de cei bolnavi dintre ortodocși poate constitui prilejul unei mai strânse apropieri și de ceilalți din jur care nu sunt ortodocși, mai ales că într-o situație dificilă cunoașterea lui Dumnezeu poate căpăta alte dimensiuni. În acest sens, reflecțiile celui mai important teolog ortodox român din sec. XX, Dumitru Stăniloae, despre „cunoașterea lui Dumnezeu în împrejurările concrete ale vieții”, devin elocvente:

²³ Mitr. E. Timiadis, *op. cit.*, pp. 277-278.

această cunoaștere ține de viața practică și îl relevă pe Dumnezeu în lucrarea Sa providențială; fiecare om descoperă în împrejurările particulare ale vieții sale planul special al lui Dumnezeu cu el. „Fiecare Îl cunoaște în muștrările conștiinței pentru relele săvârșite; ... Îl cunoaște în necazurile, în insuccesele mai trecătoare sau mai îndelungate, în bolile proprii sau ale celor apropiați, ca urmări ale nor rele săvârșite sau ca mijloace de desăvârșire morală, de întărire spirituală ...”. Avem de-a face cu o cunoaștere „palpantă, apăsătoare, dureroasă, care trezește în ființa noastră responsabilitatea și încălzește rugăciunea și care o face să se strângă mai mult lângă Dumnezeu”²⁴.

Încheiere

La finalul acestui studiu se cuvine să reamintim încă o dată imaginea pe care o adus-o în prim plan un teolog grec contemporan: acesta se referea la parohie ca la un „spital duhovnicesc”, a cărei înțelegere stă sub semnul unui singur scop, unic și invariabil: îndumnezeirea (*theosis*) membrilor ei²⁵. Viziunea ortodoxă proclamă viața creștină deopotrivă ca o „învățătură” (*mathema*) și o „pățimire” (*pathema*), deci ca un mod de viețuire revelat, prin Întrupare, drept „vestea cea nouă” (vezi Gal. 2,20: „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine”). A vorbi despre mântuire este echivalent cu exprimarea unei angajări în procesul de tămăduire, de vindecare a existenței umane, iar Sfinții Părinții au numit acest proces asceză. Acest proces nu avea însă doar un sens individual, ci pe deplin comunitar: privind mântuirea ca o „vindecare” (*therapeia*), o conduită terapeutică corespunzător, trebuie ca inima „să se curățească” (elibereze) de patimi ca să poată

²⁴ Dumitru Stăniloae, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. 1, Ediția a II-a, București, EIBMBOR, 1997, p. 99.

²⁵ Gheorghios D., *Metallinos, Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, trad. Ioan I. Ică, Sibiu, Edit. Deisis, 2004, p. 23.

fi luminată de Duhul Sfânt. Desăvârșirea fiecărui credincios în parte trimite la dimensiunea existenței în cadrul Bisericii, căci cel unit cu Dumnezeu și umplut de harul dumnezeiesc necreat poate „să-i iubească cu adevărat (dezinteresat) pe toți semenii, lui confrăți în umanitate și să creeze împreună cu ei o comunitate autentică și curată”²⁶.

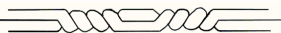
În fapt, comunitatea aceasta este chiar Biserica, Trupul viu al lui Hristos zidit din mădulare multiple supuse procesului de vindecare, adică de restaurare a sănătății noastre duhovnicești. Climat unui astfel de proces îl asigură parohia: un loc de vindecare și restabilire a omului întreg, un „spital duhovnicesc” în care omul renăscut prin Tainele de inițiere este capabil să trăiască într-o viață și comunitate nouă ce are ca centru pe Hristos. Și doar având drept „cap” pe Hristos viața credinciosului se poate transforma harismatic în rugăciune, mulțumire, doxologie²⁷.

Bibliografie

1. Tudor, Alexandru, *Viața sacramentală a Bisericii în Faptele Apostolilor*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, anul XXXII, nr. 1-2, ianuarie-februarie, București, 1980.
2. Timiadis, Emilianos, *Preot, parohie, înnoire. Noțiuni și orientări pentru teologia și practica pastorală*, trad. Paul Brusanowski, București, Edit. Sophia, 2001.
3. Dumitru, Gh. Radu, *Caracterul ecleziologic al Sfințelor Taine și problema comuniunii*, în „Ortodoxia”, nr. 1-2, 1978.
4. Stăniloae, Dumitru, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. 1, Ediția a II-a, București, EIBMBOR, 1997.
5. Braniște, Ene, *Liturgica specială*, ediția a IV-a, București, Editura Lumea Credinței, 2005.
6. Botezan, Florin, *Spre tămăduirea sufletului și a trupului*, disponibil la adresa de web <http://www.dervent.ro/resurse/>

²⁶ *Ibidem*, p. 24.

²⁷ *Ibidem*, p. 25.

- liturgia/index-D-42.html.
7. Mantzaridis, Georgios I., *Morala creștină II: Omul și Dumnezeu; Omul și semenul; Poziționări și perspective existențiale și bioetice*, trad. Cornel Constantin Coman, București, Edit. Bizantină, 2006.
 8. Metallinos, Gheorghios D., *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*, trad. Ioan I. Ică, Sibiu, Edit. Deisis, 2004.
 9. Ică, Ioan, *Modurile prezenței personale a lui Iisus Hristos și ale comuniunii cu El în Sf. Liturghie și Spiritualitatea ortodoxă, în Persoană și Comuniune. Prinos de cinstire Pr. Prof. Acad. Dumitru Stăniloae (1903-1993)*, Sibiu, Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe, 1993.
 10. Cărciuleanu, Ion, *Adevăruri creștine*, Iași, Editura Pim, 2003.
 11. Larchet, Jean-Claude, *Teologia bolii*, trad. Vasile Mihoc, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 1997.
 12. Arion, Leon Gh., *Unitatea și universalitatea Bisericii după Epistolele pauline*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, anul XIX, nr. 1-2, ianuarie-februarie, București, 1967.
 13. Meyendorff, Paul, *Taina Sfântului Maslu*, trad. Cezar Login, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2011.